

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету здоров'я,
психології, фізичної культури та
спорту

Свєн ПАВЛЮК
Підпис

29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Медико-педагогічне забезпечення фізичної культури

Галузь знань – А Освіта

Спеціальність – А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність - А4.11 Середня освіта (фізична культура)

Рівень вищої освіти – Другий магістерський

Освітньо-професійна програма – Середня освіта (фізична культура)

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС,

Шифр дисципліни – ОФП.03

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл фахової підготовки)

Факультет – Здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Кафедра – Теорії і методики фізичного виховання і спорту

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Д	1	2	5	50	32		18		100				+
З	1	2	5	12	6		6		138				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Середня освіта (фізична культура)» 2025 року, за спеціальністю А 4.11 «Середня освіта (фізична культура)» другого магістерського рівня.

Робоча програма складена _____ к. п. н., доцент Оксана ПАВЛЮК

Схвалена на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту

Протокол № 1. від 29 серпня 2025 Зав. кафедри _____ Олександр СОЛТИК

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Протокол № 1а. від 29 серпня 2025

Голова вченої ради факультету _____

Свєн ПАВЛЮК

Хмельницький 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва кафедри	Підпис	Ім'я, ПРИЗВИЩЕ
Гарант ОПП	теорії і методики фізичного виховання і спорту		Олександр СОЛТИК

3. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Медико-педагогічне забезпечення фізичної культури» є однією із важливих дисциплін фахової підготовки і займає провідне місце у підготовці фахівців другого магістерського освітнього рівня за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) «Середня освіта» предметної спеціальності А4.11 Середня освіта (Фізична культура) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Фізична культура)». Дана дисципліна є самостійною наукою, яка вивчає основи медико-педагогічного забезпечення фізичної культури.

Пререквізити – «Теорія і методика викладання фізичної культури у закладах загальної середньої освіти»

Кореквізити – «Педагогічна практика І», «Педагогічна практика ІІ», «Переддипломна практика», «Кваліфікаційна робота», «Комплексний атестаційний іспит».

Відповідно до **освітньо-професійної програми** за предметною спеціальністю А4.11 Середня освіта (Фізична культура) дисципліна має забезпечити:

компетентності: ІК. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти за предметною спеціальністю середня освіта (Фізична культура), що передбачає проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов; ЗК8. здатність до формування культури здорового способу життя здобувачів освіти, створення умов для забезпечення їх гармонійного фізичного та психічного розвитку; ФК4. здатність проєктувати і реалізовувати освітній процес з фізичної культури з урахуванням освітніх потреб здобувачів освіти, їх стану здоров'я, віку, статі та відповідно до сучасних освітніх тенденцій; ФК7. здатність формувати у здобувачів освіти знання, уміння, навички та переконання, необхідні для реалізації здорового способу життя, підтримання належного рівня фізичної активності, особистого фізичного та психоемоційного здоров'я; ФК9. здатність до здійснення оцінювання і аналізу результатів навчання з фізичної культури та модифікування навчальної діяльності з урахуванням здібностей та індивідуальних особливостей здобувачів освіти; ФК10. здатність організовувати систему контролю за морфологічним, психофізичним, функціональним станом учнів, оцінювати їх рівень фізичного розвитку, фізичної підготовленості та індивідуального здоров'я; ФК11. здатність організовувати освітній процес відповідно до вимог безпеки життєдіяльності і профілактики травматизму в межах функціональних обов'язків вчителя фізичної культури.

програмні результати навчання: ПРН15. демонструє знання і уміння проєктування освітнього процесу з фізичної культури, обирає форми та методи навчання з урахуванням освітніх потреб здобувачів освіти, їх стану здоров'я, віку, статі, культурних і національних традицій відповідно до сучасних освітніх тенденцій; ПРН16. вміє проводити об'єктивне оцінювання і аналіз результатів навчання з фізичної культури та модифікувати освітню діяльність з урахуванням здібностей та індивідуальних особливостей здобувачів освіти; ПРН17. демонструє володіння сучасними методиками діагностики та оцінки стану здоров'я, рівня фізичного розвитку та рухових можливостей молоді; ПРН18. демонструє уміння формувати у здобувачів освіти знання, уміння, навички та переконання, необхідні для реалізації здорового способу життя, підтримання належного рівня фізичної активності, володіє вміннями будувати комунікацію з усіма учасниками освітнього процесу для створення здоров'язбережувального і здоров'яформувального середовища; ПРН19. знає та дотримується вимог безпеки життєдіяльності і профілактики травматизму в межах своїх функціональних обов'язків.

Мета дисципліни: формування знань про зміст, закономірності та методологію реалізації медико-педагогічного контролю, а також особливості його впровадження у практику фізичної культури, сприяння інтеграції знань студентів з проблем визначення фізичного розвитку і функціонального стану організму учасниками освітнього процесу, які займаються фізичними навантаженнями різної спрямованості, оптимізація їх рухової активності, систематизація теоретичних знань, їх трансформація у практичну площину, формування знань відповідності фізичних навантажень стану здоров'я та функціональним можливостям людини.

Предмет дисципліни: медико-педагогічне забезпечення фізичної культури у закладах освіти.

Завдання дисципліни: Надати здобувачам освіти необхідні знання з предмету; розширити загальнотеоретичну та медико-педагогічну підготовку студентів як основу фізичної культури; формувати навички по застосуванню отриманих знань з медико-педагогічних основ фізичної культури на практиці.

Результати навчання. В результаті засвоєння дисципліни студенти повинні: вміло використовувати понятійний апарат; володіти знаннями нормативної бази оцінки стану та рівня здоров'я, вміти оцінювати фізичний розвиток в учасників освітнього процесу; вміти проводити медико-педагогічний контроль на заняття з фізичної культури; володіти методикою визначення рівня фізичної підготовленості учнів; знати та володіти сучасними методиками діагностики та оцінки стану здоров'я, опанувати методику визначення різних функціональних показників у стані спокою та при навантаженні; визначити фізичну працездатність; вміти надавати першу медичну допомогу на заняттях з фізичної культури; використовувати знання з медико-педагогічного забезпечення фізичного виховання для раціонального планування фізичного навантаження на заняттях з фізичної культури.

4. Структура і зміст робочої програми навчальної дисципліни

4.1. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	Лекції	Практичні заняття	СРС	Лекції	Практичні заняття	СРС
2 семестр						
1. Історичний аспект становлення спортивної медицини.	2	2	8	2	2	11
2. Загальні поняття про медико-педагогічний контроль у фізичній культурі.	2		8			11
3. Фізичний розвиток людини та методи його оцінки.	4		9			12
4. Методи дослідження функціонального стану організму	2	2	8			11
5. Визначення та оцінка фізичної працездатності аеробної та анаеробної продуктивності та толерантності до фізичних навантажень.	4	2	9	2	2	12
6. Медико-педагогічні спостереження в процесі навчально-тренувальних занять з фізичної культури.	2	2	8			11
7. Медико-педагогічний контроль занять з фізичною культурою для осіб різних категорій	4		9			12
8. Передпаталогічні стани, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою.	4	2	9			12
9. Неприємні стани та їх попередження.	2	2	8	2	2	11
10. Основні причини травматизму та його профілактика.	2		8			12
11. Гігієнічні вимоги до проведення занять з фізичної культури.	2	4	8			11
12. Особливості медичного забезпечення занять фізичною культурою.	2		8			12
Разом за семестр	32	18	100	6	6	138

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст лекційного курсу (денна форма навчання)

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	К-ть годин
1.	Тема 1. – Історичний аспект становлення спортивної медицини Організація оздоровчих заходів та фізичної підготовки у XV-XVIII століттях. Медичний контроль при зайняттях фізичними вправами в XIX-XX ст. Становлення та розвиток спортивної медицини з набуттям Україною статусу незалежної держави. Література: [3 с. 7-12; 5 с. 10-12] Лекція 1 (Moodle ХНУ).	2

2.	Тема 2 – Загальні поняття про медико-педагогічний контроль у фізичній культурі Сутність поняття «медико-педагогічний контроль» і методологічні підходи до супроводу занять фізичною культурою. Основні види комплексного медичного обстеження. Умови допуску до занять фізичною культурою. Психомоторні якості людини та їх генетична детермінація Література: [3 с. 15-14; 5 с. 18-22; 7 с. 20-25] Лекція 2 (Moodle ХНУ).	2
3.	Тема 3 – Фізичний розвиток людини та методи його оцінки. 3.1. Методи визначення фізичного розвитку. Методи визначення стану опорно-рухового апарату. Література: [3 с. 20-32; 5 с. 29-32] Лекція 3 (Moodle ХНУ).	2
4.	Тема 3 – Фізичний розвиток людини та методи його оцінки 3.2. Методи оцінки фізичного розвитку. Особливості проекту «Спортивний порадишник-довідник». Література: [3 с. 27-34; 5 с. 41-49; 7 с. 67-71] Лекція 3 (Moodle ХНУ).	2
5.	Тема 4 – Методи дослідження функціонального стану організму Функціональні стани людини та фази зміни працездатності Методи оцінки функціональних резервів організму. Методи оцінки фізичного здоров'я за кількісними параметрами. Методологія оформлення загального висновку за результатами комплексного медичного обстеження. Література: [1 с. 111-125; 3 с. 63-74; 5 с. 55-62] Лекція 4 (Moodle ХНУ).	2
6.	Тема 5. – Визначення та оцінка фізичної працездатності аеробної та анаеробної продуктивності та толерантності до фізичних навантажень. 5.1. Загальні поняття про фізичну працездатність, аеробну продуктивність та толерантності до фізичних навантажень. Література: [2 с. 24-29; 3 с. 87-92; 8 с. 84-86] Лекція 5 (Moodle ХНУ).	2
7.	Тема 5. – Визначення та оцінка фізичної працездатності аеробної та анаеробної продуктивності та толерантності до фізичних навантажень. 5.2. Методи визначення і оцінки фізичної працездатності та аеробної продуктивності. Література: [2 с. 29-31; 3 с. 89-97; 8 с. 84-86] Лекція 5 (Moodle ХНУ).	2
8.	Тема 6 – Медико-педагогічні спостереження в процесі навчально-тренувальних занять з фізичної культури. Визначення поняття, мета та основні завдання медико-педагогічних спостережень. Методи медико-педагогічних спостережень. Ефекти впливу на організм фізичних вправ. Література: [1 с. 24-29; 3 с. 87-92; 5 с. 84-86] Лекція 6 (Moodle ХНУ).	2
9.	Тема 7 – Медико-педагогічний контроль занять фізичною культурою для осіб різних категорій 7.1. Особливості медико-педагогічного контролю у дитячому віці. Медико-педагогічний контроль занять з фізичної культури в похилому віці. Література: [3 с. 101-114; 5 с. 98-105; 7 с. 77-79] Лекція 7 (Moodle ХНУ).	2
10.	Тема 7 – Медико-педагогічний контроль занять фізичною культурою для осіб різних категорій 7.2. Морфофункціональні особливості жіночого організму та вимоги до проведення занять з фізичною культурою жінок. Значення проведення самоконтролю під час занять фізичною культурою. Література: [3 с. 114-119; 5 с. 105-113; 7 с. 87-92] Лекція 7 (Moodle ХНУ).	2
11.	Тема 8 – Передпаталогічні стани, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою.	2

	8.1. Перевтома та фізичні перенапруження під час занять фізичними вправами. Література: [3 с. 121-127; 5 с. 113-115] Лекція 8 (Moodle ХНУ).	
12.	Тема 8 – Передпаталогічні стани, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою. 8.2. Проблеми застосування заборонених препаратів під час занять фізичними вправами. Література: [3 с. 127-129; 5 с. 115-119] Лекція 8 (Moodle ХНУ).	2
13.	Тема 9 – Непритомні стани та їх попередження Граничні стани під час занять фізичною культурою. Ризик раптової смерті. Література: [3 с. 135-141; 5 с. 127-139] Лекція 9 (Moodle ХНУ).	2
14.	Тема 10 – Основні причини травматизму та його профілактика Причини виникнення травматизму. Основні засоби профілактики травматизму. Організація безпеки рухової активності. Література: [3 с. 184-191; 5 с. 155-159] Лекція 10 (Moodle ХНУ).	2
15.	Тема 11 – Гігієнічні вимоги до проведення занять з фізичної культури Оцінка якості освітлення. Гігієнічні вимоги до вентиляції. Контроль рівня опалювання. Санітарно-гігієнічні вимоги до закритого плавального басейну. Література: [1 с. 86-89; 3 с. 199-207; 5 с. 163-170] Лекція 11 (Moodle ХНУ).	2
16.	Тема 12 – Особливості медичного забезпечення занять фізичною культурою. Лікарсько-педагогічний контроль під час занять фізичними вправами. Медичне забезпечення оздоровчих тренувань. Засоби відновлення. Література: [3 с. 221-227; 5 с. 174-175] Лекція 12 (Moodle ХНУ).	2
Разом за семестр		32

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми здобуття освіти

№	Перелік тем лекцій, їх анотації	К-ть годин
10.	Тема 1. – Історичний аспект становлення спортивної медицини Організація оздоровчих заходів та фізичної підготовки у XV-XVIII століттях. Медичний контроль при зайняттях фізичними вправами в XIX-XX ст. Становлення та розвиток спортивної медицини з набуттям Україною статусу незалежної держави. Література: [3 с. 7-12; 5 с. 10-12] Лекція 1 (Moodle ХНУ). Тема 2 – Загальні поняття про медико-педагогічний контроль у фізичній культурі Сутність поняття «медико-педагогічний контроль» і методологічні підходи до супроводу занять фізичною культурою. Основні види комплексного медичного обстеження. Умови допуску до занять фізичною культурою. Психомоторні якості людини та їх генетична детермінація. Література: [3 с. 15-14; 5 с. 18-22; 7 с. 20] Лекція 2 (Moodle ХНУ).	2
11.	Тема 6 – Медико-педагогічні спостереження в процесі навчально-тренувальних занять з фізичної культури Визначення поняття, мета та основні завдання медико-педагогічних спостережень. Методи медико-педагогічних спостережень. Ефекти впливу на організм фізичних вправ. Література: [1 с. 24-29; 3 с. 87-92; 5 с. 84-86] Лекція 6 (Moodle ХНУ). Тема 7 – Медико-педагогічний контроль занять фізичною культурою для осіб різних категорій Особливості медико-педагогічного контролю у дитячому віці. Медико-педагогічний контроль занять фізичною культурою в похилому віці. Морфофункціональні особливості жіночого організму та вимоги до проведення	2

	занять з фізичною культурою для жінок. Значення проведення самоконтролю під час занять фізичною культурою. Література: [3 с. 114-119; 5 с. 105-113; 7 с. 87-92] Лекція 7 (Moodle ХНУ).	
12.	Тема 11 – Гігієнічні вимоги до проведення занять з фізичної культури Оцінка якості освітлення. Гігієнічні вимоги до вентиляції. Контроль рівня опалювання. Санітарно-гігієнічні вимоги до закритого плавального басейну. Література: [1 с. 86-89; 3 с. 199-207; 5 с. 163-170] Лекція 11 (Moodle ХНУ). Тема 12 – Особливості медичного забезпечення фізичною культурою. Лікарсько-педагогічний контроль під час занять фізичними вправами. Медичне забезпечення оздоровчих тренувань. Засоби відновлення. Література: [3 с. 221-227; 5 с. 174-175] Лекція 12 (Moodle ХНУ).	2
Разом за семестр		6

5.2.1. Зміст практичних занять (денна форма навчання)

№ теми	Теми практичних занять	К-ть годин
1	Тема 1 – Загальні поняття про медико-педагогічний контроль у фізичній культурі. Характеристика методологічних підходів медико-педагогічного контролю на заняттях з фізичної культури. Мета медико-педагогічного контролю. Основні завдання медико-педагогічного контролю. Організація медико-педагогічного контролю. Визначення занять на яких здійснюється медико-педагогічний супровід. Складники комплексного медичного обстеження. Основний зміст загального та спортивного анамнезу. Види комплексних медичних обстежень. Література: [3 с. 7-12; 5 с. 10-12] Лекція 2 (Moodle ХНУ).	2
2	Тема 2 – Фізичний розвиток людини та методи його оцінки Схарактеризувати дефініцію «фізичний розвиток». Фактори, що впливають на фізичний розвиток людини. Вимоги щодо дослідження фізичного розвитку. Методи дослідження фізичного розвитку. Сомаскопія: особливості проведення. Антропометрія: методика та особливості проведення. Дослідження компонентного складу тіла. Метод індексів. Програма «Спортивний poradnik-довідник»: методи, особливості та умови проведення. Література: [3 с. 15-14; 5 с. 18-22; 7 с. 20-25] Лекція 3 (Moodle ХНУ).	2
3	Тема 3 – Методи дослідження функціонального стану організму Уявлення про функціональні стани людини. Методи оцінки функціональних резервів організму. Основні вимоги до проведення функціональних проб. Особливості використання функціональних проб. Методика проведення та оцінка функціональних проб. Методологія оформлення загального висновку за результатами комплексного медичного обстеження. Література: [3 с. 20-32; 5 с. 29-32] Лекція 4 (Moodle ХНУ)	2

4	Тема 4 – Визначення та оцінка фізичної працездатності аеробної та анаеробної продуктивності та толерантності до фізичних навантажень. Фізична працездатність. Значення аеробної продуктивності. Показання та протипоказання до навантажувального тестування. Умови проведення навантажувального тестування. Методи визначення та оцінка фізичної працездатності аеробної продуктивності. Методи визначення та оцінка фізичної працездатності анаеробної продуктивності. Література: [1 с. 111-125; 3 с. 63-74; 5 с. 55-62] Лекція 5 (Moodle ХНУ).	2
5.	Тема 5 – Медико-педагогічні спостереження в процесі навчально-тренувальних занять з фізичної культури та медико-педагогічний контроль занять з фізичного виховання для осіб різних категорій Мета медико-педагогічних спостережень. Основні завдання медико-педагогічних спостережень. Види медико-педагогічних спостережень. Терміни проведення медико-педагогічних спостережень. Методи медико-педагогічних спостережень. Складники простих методів медико-педагогічних спостережень. Методика визначення щільності тренувального заняття. Медико-педагогічний контроль у дитячому віці. Організація та дотримання оптимальної рухової активності. Допуск дітей та підлітків до занять з фізичної культури та його особливості. Вимоги до організації занять з фізичної культури для дітей та підлітків. Медико-педагогічний контроль занять з фізичної культури у старших вікових групах. Морфофункціональні особливості жіночого організму та вимоги до проведення занять з фізичної культури для жінок. Психофізіологічні особливості жіночого організму. Особливості організації фізичних тренувань для жінок з урахуванням фаз менструального циклу. Проведення самоконтролю у процесі занять фізичною культурою. Література: [2 с. 24-29; 3 с. 87-92; 8 с. 84-86] Лекція 6 (Moodle ХНУ).	2
6.	Тема 6 – Передпаталогічні стани, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою. Причини виникнення передпаталогічних станів при заняттях фізичною культурою. Перевтома та її характеристика. Фізичне перенапруження: характеристика, види та особливості. Гостра серцева недостатність та причини її виникнення. Парези та паралічі симптоми, причини та характеристика. Література: [3 с. 127-129; 5 с. 115-119] Лекція 8 (Moodle ХНУ).	2
7.	Тема 7 – Непритомні стани та їх попередження. Основні причини травматизму та його профілактика Чинники які призводять до травматизму. Характеристик внутрішніх та зовнішніх чинників, що призводять до травматизму. Заходи для профілактики травматизму. Основні засоби профілактики травматизму при заняттях з фізичної культури. Література: [3 с. 135-141; 5 с. 127-139] Лекція 9 (Moodle ХНУ).	2

8	Тема 8 – Гігієнічні вимоги до проведення занять з фізичної культури та особливості медичного забезпечення оздоровчих занять Вимоги та особливості освітлення у приміщеннях де проводяться заняття з фізичної культури. Вентиляція та температурний режим у приміщеннях де проводяться заняття з фізичної культури. Характеристика пропускної здатності приміщення де займаються фізичними вправами. Санітарно-гігієнічні вимоги до закритого плавального басейну. Показання та протипоказання до оздоровчих тренувань. Фізіологічна класифікація фізичних вправ. Дозування навантажень під час оздоровчих тренувань. Засоби відновлення при фізичних тренуваннях. Фізіологічні механізми відновлення. Види відновних засобів та особливості їх застосування. Педагогічні засоби відновлення. Психологічні засоби відновлення. Медико-педагогічні засоби відновлення. Література: [3 с. 184-191; 5 с. 155-159] Лекція 11 (Moodle ХНУ).	4
Разом за семестр		18

5.2.2. Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ теми	Теми практичних занять	К-ть годин
1.	Тема 1 –Загальні поняття про медико-педагогічний контроль у фізичній культурі. Характеристика методологічних підходів медико-педагогічного контролю на заняттях з фізичної культури. Мета медико-педагогічного контролю. Основні завдання медико-педагогічного контролю. Організація медико-педагогічного контролю. Визначення занять на яких здійснюється медико-педагогічний супровід. Складники комплексного медичного обстеження. Основний зміст загального та спортивного анамнезу. Види комплексних медичних обстежень. Література: [3 с. 7-12; 5 с. 10-12] Лекція 2 (Moodle ХНУ).	1
2.	Тема 6 – Передпаталогічні стани, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою. Причини виникнення передпаталогічних станів при заняттях фізичною культурою. Перевтома та її характеристика. Фізичне перенапруження: характеристика, види та особливості. Гостра серцева недостатність та причини її виникнення. Парези та паралічі симптоми, причини та характеристика. Література: [3 с. 127-129; 5 с. 115-119] Лекція 8 (Moodle ХНУ).	1
3.	Тема 8 – Гігієнічні вимоги до проведення занять з фізичної культури та особливості медичного забезпечення оздоровчих занять Вимоги та особливості освітлення у приміщеннях де проводяться заняття з фізичної культури. Вентиляція та температурний режим у приміщеннях де проводяться заняття з фізичної культури. Характеристика пропускної здатності приміщення де займаються фізичними вправами. Санітарно-гігієнічні вимоги до закритого плавального басейну. Показання та протипоказання до оздоровчих тренувань. Фізіологічна класифікація фізичних вправ. Дозування навантажень під час оздоровчих тренувань. Засоби відновлення при фізичних тренуваннях. Фізіологічні механізми відновлення. Види відновних засобів та особливості їх застосування. Педагогічні засоби відновлення. Психологічні засоби відновлення. Медико-педагогічні засоби відновлення. Література: [3 с. 184-191; 5 с. 155-159] Лекція 11 (Moodle ХНУ).	1
Разом за семестр		6

5.3 Зміст самостійної роботи

Самостійна робота студентів полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до -практичних занять, вивченню нового теоретичного матеріалу, тестування з теоретичного матеріалу, підготовки ІДЗ. Студенти заочної форми здобуття освіти виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний студент отримує на кафедрі у період настановної сесії. Крім цього до послуг студентів сторінка кафедри у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні матеріали з її навчально-методичного забезпечення та контролю результатів навчання.

5.3.1. Зміст самостійної роботи (денна форма навчання)

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	К-ть годин
1.	Опрацювання теми 1 Підготовка до практичного заняття. Література: [3 с. 7-12; 5 с. 10-12] Лекція 1 (Moodle ХНУ).	8
2.	Опрацювання теми 2. Підготовка до практичного заняття. Література: [3 с. 15-14; 5 с. 18-22; 7 с. 20-25] Лекція 2 (Moodle ХНУ).	8
3.	Опрацювання теми 3.1. Підготовка до практичного заняття Література: [3 с. 20-32; 5 с. 29-32] Лекція 3 (Moodle ХНУ).	4
13.	Опрацювання теми 3.2. Підготовка до практичного заняття Література: [3 с. 27-34; 5 с. 41-49; 7 с. 67-71] Лекція 3 (Moodle ХНУ).	5
5.	Опрацювання теми 4 Підготовка до практичного заняття. Література: [1 с. 111-125; 3 с. 63-74; 5 с. 55-62] Лекція 4 (Moodle ХНУ).	8
6.	Опрацювання теми 5.1. Підготовка до практичного заняття. Література: [2 с. 24-29; 3 с. 87-92; 8 с. 84-86] Лекція 5 (Moodle ХНУ).	4
7.	Опрацювання теми 5.2. Підготовка до практичного заняття. Література: [2 с. 29-31; 3 с. 89-97; 8 с. 84-86] Лекція 5 (Moodle ХНУ).	5
8.	Опрацювання теми 6, відповідних літературних джерел, підготовка до практичних занять. Підготовка до тестового контролю 1 Література: [1 с. 24-29; 3 с. 87-92; 5 с. 84-86] Лекція 6 (Moodle ХНУ).	8
9.	Опрацювання теми 7.1. , відповідних літературних джерел, підготовка до практичних занять. Підготовка ІДЗ Література: [3 с. 101-114; 5 с. 98-105; 7 с. 77-79] Лекція 7 (Moodle ХНУ).	4
10.	Опрацювання теми 7.1. , відповідних літературних джерел, підготовка до практичних занять. Підготовка ІДЗ Література: [3 с. 114-119; 5 с. 105-113; 7 с. 87-92] Лекція 7 (Moodle ХНУ).	5
11.	Опрацювання теми 8.1. Підготовка до практичного заняття. Підготовка ІДЗ Література: [3 с. 121-127; 5 с. 113-115] Лекція 8 (Moodle ХНУ).	4
12.	Опрацювання теми 8.2. Підготовка до практичного заняття. Підготовка ІДЗ Література: [3 с. 127-129; 5 с. 115-119] Лекція 8 (Moodle ХНУ).	5
13.	Опрацювання теми 9, відповідних літературних джерел. Підготовка до практичного заняття. Підготовка ІДЗ Література: : [3 с. 135-141; 5 с. 127-139] Лекція 9 (Moodle ХНУ).	8
14.	Опрацювання теми 10. Підготовка до практичного заняття. Підготовка ІДЗ. Література: [3 с. 184-191; 5 с. 155-159] Лекція 10 (Moodle ХНУ).	8
15.	Опрацювання теми 11, відповідних літературних джерел. Підготовка до практичного заняття. Підготовка ІДЗ. Література: [1 с. 86-89; 3 с. 199-207; 5 с. 163-170] Лекція 11 (Moodle ХНУ).	8
16.	Опрацювання теми 12. Підготовка до практичного заняття. Підготовка ІДЗ. Підготовка до тестового контролю 2 Література: [3 с. 221-227; 5 с. 174-175] Лекція 12 (Moodle ХНУ).	8

3.2.3 Зміст самостійної роботи (заочна форма навчання)

Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти, які навчаються за заочною формою здобуття вищої освіти, полягає у виконанні у повному обсязі усіх видів робіт відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни, зокрема: самостійна робота над засвоєнням теоретичного матеріалу; виконання у відповідних семестрах контрольних робіт та інших індивідуальних завдань, передбачених Робочою програмою; підготовка до поточного та семестрового контролів в період проведення лабораторно-екзаменаційних сесій тощо. Детальніше програма дисципліни та завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти, які поєднують навчання з виробництвом, викладено у Методичних рекомендаціях з дисципліни для цієї категорії здобувачів.

5.4. Тематика індивідуального завдання для самостійної роботи студентів

На самостійне опрацювання студентів у *другому* семестрі виноситься тема, перелік яких подано в методичних рекомендаціях, та у модульному середовищі навчання <https://msn.khmn.edu.ua/course/view.php?id=5707> . Презентують ІДЗ на 15-16 тижнях семестру. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснює викладач згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекційні заняття в активному діалоговому форматі, з використанням мультимедійного контенту у вигляді презентацій, практичні заняття (з використанням методів контролю (тестовий контроль, контрольна робота, самоконтроль); самостійна робота (робота з літературними джерелами, використання систем МУДЛ).

Методи викладання словесні (розповідь, бесіда, пояснення); практичні (дискусії, навчальні ігри); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів).

Навчальна робота проводиться у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи. На лекціях подається основний програмний матеріал, який становить основу підготовки майбутнього фахівця. Даються головні відомості та рекомендації щодо виконання практичних завдань.

На практичних заняттях поглиблюються знання з основних питань, висвітлених на лекціях, і перевіряються знання студентів, отриманих на лекціях та в процесі самостійної роботи студента.

Самостійна робота студентів складається: закріплення пройденого матеріалу, з опрацювання рекомендованої літератури, виконання додаткових завдань.

7. Методи контролю.

Поточний контроль здійснюється під час аудиторних практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу, в т.ч. з використанням Модульного середовища для навчання. При цьому використовуються такі методи поточного контролю: усне опитування, тестовий контроль теоретичного матеріалу з розділу; захист індивідуального завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни у вигляді підсумкового тестування. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю поки не виконає весь обсяг, передбачений Робочою програмою для цього виду роботи. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60

відсотків і більше від максимального балу, встановленого для кожної структурної одиниці) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до семінарського заняття (вивчення теоретичного матеріалу з теми роботи, підготовку до усного опитування для допуску до заняття (наведені у Методичних рекомендаціях до практичних занять), активно працювати на занятті, брати участь у дискусіях щодо прийнятих конструктивних рішень на практичних заняттях тощо.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами тестування. Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну або індивідуальну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, плагіат (в т.ч. із використанням мобільних девайсів)). У разі виявлення плагіату в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://ed-era.com/courses/>, <https://www.coursera.org/learn/>, <https://prometheus.org.ua/courses-catalog> та ін.), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Залежно від важливості окремих видів навчальної роботи, і їх ролі у формуванні компетентностей і результатів навчання, визначених освітньою програмою, розробники Робочої програми присвоюють кожному виду навчальної роботи (структурній одиниці) з дисципліни певну кількість балів. При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із встановлених Робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця навчальної роботи може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти з будь-якого виду навчальної роботи (структурної одиниці) рекомендується використовувати наведені нижче узагальнені критерії:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами, прикладними програмами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів

Аудиторна робота	Контрольні заходи	Самостійна робота	Семестровий контроль
------------------	-------------------	-------------------	----------------------

Другий семестр												
Практичні заняття №								Тестовий контроль		ІДЗ	Іспит	Разом балів
1	2	3	4	5	6	7	8	Т 1-6	Т 7-12			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)												
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	24-40	60-100
24-40								6-10		6-10	24-40	

Примітка : За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота				Семестровий контроль	Разом
Другий семестр								Сума балів
Практичне заняття			Контрольна робота		Тестовий контроль		Іспит	
1	2	3	Якість виконання	Захист роботи	Т1-6	Т6-8		
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)								
3-5	3-5	3-5	12-20	3-5	3-5	3-5	30-50	60-100
9-15			15-25		6-10		30-50	

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань. Кількість завдань у контрольній роботі залежно від особливостей дисципліни визначає кафедра. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання та захист, кожен з цих показників оцінюються максимально: кожне з теоретичних завдань – 5 балами, практичне завдання 10 балами, загальна максимальна сума балів становить 20. Критерії оцінювання контрольної роботи:

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	3	4	5
Теоретичне питання № 2	3	4	5
Практичне завдання	6	8	10
Всього балів	12		20

Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (12 балів) та максимального (20 балів), знаходиться в межах 13-19 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижченаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні завдань; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Оцінювання результатів навчання з теоретичного матеріалу (тестовий контроль)

Кожен з чотирьох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–14	15–18	19–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів індивідуального домашнього завдання

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 6 балів, максимальний – 10 балів).

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання у балах з усіх видів навчальної роботи до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені нижче у таблиці «Співвідношення».

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (рівень досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік

A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		
D	66-72		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

10. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. В чому полягає суть функціональної діагностики?
2. Що таке функціональні проби та які основні діагностичні задачі вирішуються при їх проведенні?
3. Які види функціональних проб існують в залежності від чинника, що впливає?
4. Класифікація функціональних проб з фізичним навантаженням?
5. Опишіть методики проведення дихальних функціональних проб, як оцінюються результати дослідження?
6. Опишіть методики проведення функціональних проб зі зміною положення тіла у просторі та вкажіть як оцінити отримані результати?
7. Опишіть методику проведення функціональної проби 20 присідань за 30 сек. (Мартіне-Кушелевського), за якими параметрами оцінюються отримані результати?
8. Назвіть типи реакції системи кровообігу на фізичне навантаження?
9. Дайте характеристику нормального типу реакції на фізичне навантаження, які основні фізіологічні механізми його зумовлюють?
10. Наведіть характеристику патологічних типів реакції на фізичне навантаження.
11. Що таке «Здоров'я людини», які його складові частини, фактори що на нього впливають,
12. Що таке фізичне здоров'я?
13. Які існують діагностичні моделі фізичного здоров'я?
14. В чому сутність «адаптаційної» концепції визначення кількості здоров'я?
15. В чому сутність «енергетичної» концепції визначення кількості фізичного здоров'я?
16. Методика експрес-скринінгу рівня фізичного здоров'я. Що таке «безпечний рівень здоров'я»?
17. Що таке біологічний вік людини, яка методика його визначення та оцінки?
18. Які основні розділи включає загальний лікарський висновок після проведення комплексного лікарського обстеження?
19. Охарактеризуйте медичні групи, які показання для призначення кожної з медичних груп?
20. Перелічіть основні захворювання при яких протипоказані заняття спортом.
21. Які особливості функціонального стану дітей та підлітків слід враховувати при фізичних тренуваннях?
22. В чому полягають особливості фізичних тренувань дітей та підлітків?
23. Що таке фізіологічна і патологічна старість?

24. Як поділяють осіб похилого віку для занять оздоровчою фізичною культурою?
25. В чому полягають особливості фізичних тренувань осіб похилого віку, залежно від вікових змін їх організму?
26. Як впливають морфофункціональні особливості організму жінок на їх рухові можливості?
27. Як повинні плануватись фізичні тренування у жінок залежно від циклічності їх організму?
28. До яких порушень призводять нераціональні фізичні тренування у осіб жіночої статі? Які клінічні та морфофункціональні прояви затримки статевого дозрівання у дівчат?

11. Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Медико-педагогічне забезпечення фізичної культури» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені і видані такі роботи:

1. Конспекти лекцій з дисципліни, тестові завдання поточного контролю. МСН «Медико-педагогічне забезпечення фізичної культури».
<https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5707>
2. Медико-біологічне забезпечення фізичного виховання. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальностей 014.11 «Середня освіта (Фізична культура)» / О. С. Павлюк, Т. В. Чопик, Є. О. Павлюк, О. В. Антонюк – Хмельницький : ХНУ, 2023. – 63 с.

12. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Обладнання та інструменти: пульсометр Polar Unite, датчика частоти серцевих скорочень POLAR H10, електронний тонометр Microlife, механічний тонометр Microlife, бігова доріжка, велоергометр, степ-платформа, динамометр, спірометр.

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

13. Рекомендована література:

Основна

1. Білаш С.М., Фізіологія рухової активності: підручник / Білаш С.М., Коптев М.М., Проніна О.М. Олді, 2024. -300 с.
2. Босенко А. І. Біологічні методи досліджень у фізичному вихованні та спорті: навчальний посібник. Одеса: ПНПУ імені К.Д. Ушинського, 2016. 70 с.
3. Дегтяренко Т.В., Долгієр Є.В. Медико-педагогічний контроль у фізичному вихованні та спорті: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Атлант ВОІ СОІУ, Одеса. – 2018. – 282 с.
4. Комісова Т. Є. Фізіологічні основи фізичного виховання та спорту : навч. посіб. / Т. Є. Комісова ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ФОП Петров В. В., 2022. – 146 с. : схеми.
5. Коритко З. Медико-біологічні основи рухової активності: навчальний посібник. Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського; 2020. 223 с.
6. Медико-біологічне забезпечення фізичного виховання. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальностей 014.11 «Середня освіта (Фізична культура)» / О. С. Павлюк, Т. В. Чопик, Є. О. Павлюк, О. В. Антонюк – Хмельницький : ХНУ, 2023. – 63 с.
7. Ткачук В. Г. Морфо-функціональні та медико-біологічні основи фізичного виховання і спорту : підручник / В. Г. Ткачук, Г. В. Бекетова, О. М. Войтовська. - Київ : Вид-во Людмила, 2019. - 475 с.
8. Фізіологічні основи фізичного виховання та спорту: Навчальний посібник /

Укладачі: Ляшевич А.М., Чернуха І.С. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – 145 с.

Додакова

9. Дегтяренко Т. В., Шевцова Я. В. Діагностика та корекція психомоторних порушень у розумово відсталих дітей. Одеса: ВМВ, 2015. 216 с.

10. Зеніна, І. В. Механізми адаптації організму студентів до фізичних навантажень / Зеніна І. В., Новікова І. В., Захарова І. Ю. // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. – Вип. 1 (129). – С. 34-37.

11. Неведомська Є. О. Анатомія та фізіологія нервової системи: навч. посіб. для практичних робіт для студ. вищ. навч. закл. / Євгенія Олексіївна Неведомська. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. – 40 с.

12. Спортивна медицина: Методичні рекомендації до лабораторних занять / Корнійчук Н. М., Ляшевич А.М. С. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – 80 с.

13. Фізіологія рухової активності: навч. посіб. для практичних і самостійних робіт для студ. вищ. навч. закл. / Євгенія Олексіївна Неведомська. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2018. – 37 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5707>
2. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php
3. Репозитарій ХНУ. URL : <https://library.khmnu.edu.ua>